

Lluís Companys, d'advocat laboralista a President màrtir **Joaquim Colominas**

Josep Fatjó

Un recorregut per la vida de Lluís Companys, segon President de la Generalitat contemporània, marcada per la seva tràgica mort, afusellat per la intransigència de la dictadura franquista. Va ser l'únic president assassinat pel feixisme a l'Europa dels anys trenta.

Nascut l 21 de juny de 1882 a El Tarrós en el sí d'una família pagesa amb arrels nobiliàries, va ser el segon de vuit germans.

Companys estava influït per les idees republicanes, catalanistes i socials, en el marc sociopolític de la crisi de la [Restauració borbònica](#) i optà per la participació en la vida política del país. Després dels [Fets del ¡Cu-Cut!](#), el 1906 va participar en la creació de [Solidaritat Catalana](#), seguint Layret i Salmerón. Quan aquest moviment es va disgregar, Companys s'adherí a la [Unió Federal Nacionalista Republicana](#) i va arribar a ser el president de la secció política el 1910.^[1]

El 1909 va ser detingut i empresonat, per primera vegada a la seva vida, arran de la repressió posterior a la [Setmana Tràgica](#).^[6]

El 1919, la [Mancomunitat de Catalunya](#) va preparar un [projecte d'estatut d'Autonomia de Catalunya](#), al qual Companys donava suport. Tanmateix, les tensions dels sectors obrers, que desemboquen en la [vaga de la Canadencia](#), varen provocar una crisi generalitzada a l'estat i les opcions d'aprovació de l'estatut es van esvaïr.

La implicació de Companys amb el món obrer anarcosindicalista abans de 1920 incorporant aquest sector a la causa republicana, es va orientar cap al sindicalisme camperol que estava fragmentat per àmbits locals.

A partir del 1921, Companys es va dedicar de ple a l'organització de la futura Unió de Rabassaires, començant per demanar al sector que fessin propostes concretes sobre els projectes de llei presentats a Madrid. També els demanà una major coordinació a través d'una assemblea provincial de societat rabassaires, organitzada per la delegació sabadellenca.^[20]

El 25 de desembre de 1933, va morir sobtadament [Francesc Macià i Llussà](#), [president de la Generalitat de Catalunya](#). L'endemà, segons fixava l'Estatut Interior de Catalunya, el va substituir interinament el president del Parlament, Joan Casanovas, qui va confirmar en els seus càrrecs als membres del govern i va prorrogar la llei de pressupost de 1933 per al primer trimestre de 1934.^[25]

Durant l'any 1934, impulsà la polèmica [Llei de contractes de conreu](#), que l'enfrontà amb els grans propietaris i amb el Govern espanyol. El [6 d'octubre](#) del 1934 protagonitzà una revolta contra la legalitat republicana arran de l'entrada al govern de la República de la [Confederación Española de Derechas Autónomas \(CEDA\)](#) i [proclamà l'Estat Català](#) dins de la [República Federal Espanyola](#) des del balcó del [Palau de la Generalitat](#).

El [23 de gener](#) del 1939, quan les forces [franquistes](#) estaven a punt d'entrar a [Barcelona](#), Companys va fugir amb altres membres del Govern cap al nord del país. El 1940 va ser detingut per la Gestapo amb col·laboració amb l'ambaixada espanyola. Va ser afusellat a Montjuïc el 15 d'octubre de 1940 després d'un consell de guerra sumaríssim.